

i y i k i k i t a p l a r v a r . . .

TİMAŞ YAYINLARI

İstanbul 2023

---

timas.com.tr

FÜĞ

-a-

Emin Gürhan İskender

TİMAŞ YAYINLARI | 5803

Kişisel Gelişim | 14

EDİTÖR

Muharrem Varol

KAPAK TASARIMI

www.TOI1231-B.com

İÇ TASARIM

Nur Kayaalp

1. BASKI

Mart 2023, İstanbul

ISBN

ISBN: 978-605-08-4731-4

9 786050 847314

TİMAŞ YAYINLARI

Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr

timas@timas.com.tr

   timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık

Sertifika No: 45587

BASKI VE CİLT

Çınar Matbaacılık

Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. Ata Han

No: 34 Kat: 5 Bağcılar / İstanbul

Telefon: (0212) 628 96 00

Matbaa Sertifika No: 45103

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak

Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.

İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

FÜG

-a-

EMİN GÜRHAN İSKENDER

EMİN GÜRHAN İSKENDER

Çerkes kökenli bir ailenin oğlu olarak 1974 yılında Konya'da dünyaya gelen Emin Gürhan İSKENDER, lise eğitimini tamamlayana kadar Konya'da ikamet etmiştir. 1990 yılından beri İstanbul'da yaşamakta olup, evli ve bir çocuk babasıdır.

Katma değerli projeler olarak nitelendirilen hastane, enerji tesisi, köprü, otopan, metro ve havaalanları gibi birçok entegre projelerin lojistik çözüm ortağı olarak hizmet veren, 2001 yılında kurulan Ulusal Lojistik'in kurucu ortağıdır ve yönetim kurulu başkanlığı görevini halen sürdürmektedir. 2001 yılından beri büyük ve orta ölçekli kurum ve kuruluşlara entegre lojistik hizmetleri ve uluslararası dış ticareti hizmeti sunmaktadır.

Ticari faaliyetlerin yanı sıra, sosyal sorumluluk anlayışıyla kendi alanında çeşitli üniversitelerde konferans ve seminerler vermektedir.

Finansal Kiralama (Leasing), Yatırım Teşvik Belgesi, Serbest Bölgeler, Menşe Kuralları, Gümrük ve Dış Ticaret işlemleri hakkında birçok çalışması ve makalesi bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

FÜĞe Dair.....	11
ÖN SÖZ	15
Farkındalığın Farkında Olmak	19
Güzelden Gelen Güzeldir	27
Hata ve Kusur Cebimizde	33
Her Kelimenin Bir Ruhu Vardır	39
İnsanoğlunun İyiliğe Erişmesi	43
Kader Konuşunca İnsan Susar	50
Kötülüğe Karşı İyilik Etmek	57
Pusulasını Kaybedenler	62
Yaşam Koçu	70
Söz ve Davranışın Önemi	81
Tefekkürün Derin Hali	88
Düşüncenin Temeli	95
Var Olmak, Şahit Olmaktır	101
Duygusal Zekâ	110
Evlilik İki Kişiliktir	116
Kadın Nahif Bir Çiçektir	126
İnsan Doğası ve Neslin Devamı	131
Çocuk ve Allah	137
Çocukluk Sepeti	143
Çağımızın Hastalığı Panikatak	148
Doğruluğun Fazileti	156
Azı Karar, Çoğu Zarar	165
Başarımız Sabrımıza Bağlıdır	170
Mutluluk Kapısının Anahtarı	178
Ancak Tadan Bilir	182

Anlayışlar Arasındaki Fark	189
Her Şey Zıddıyla Bilinir	196
Aradığın Neyse Osun	201

Biricik gönül kuşum Elif'ime

OKUYUCUMA ÖZEL NOT

Bu kitabı değerli zamanından fedakârlık ederek okumak gayesiyle kapağını açmış olabilirsiniz. Üstelik, bu kitabı elde etmek için bütçenden belli bir bedel (para) ödemiş de olabilirsiniz. Okuduktan sonra bu kitaptan memnun kalmayarak, ödediğiniz bedeli bir kayıp olarak görmek durumunda dahi bu bedel (para) kaybını bir şekilde telafi etmen mümkündür. Burada ifade etmek istediğim husus ise ticari bir kaygıdan öte, fedakârlık göstererek harcadığınız zamanın telafisiyle alakalıdır. Şöyle; bir iş insanı olarak biliyorum ki her ticari (maddi) kaybın gelecekte bir şekilde telafisi muhakkaktır fakat ömür sermayesinden giden her ân, işte onun telafisi pek mümkün değildir. Dileğim, inşallah kaleme aldığım bu kitap ile gönlünün en derin noktalarına sirayet ederek ruhunun huzura ermesine vesile olmak, bir dostun olarak güzel hisleri gönlüne taşıyabilmektir. ‘Gönlü güzel olan insanların gönlünde olmak da güzeldir.’ ya öyleyse biz de gönüle dokunanlardan olalım; “mirasa konarcasına ömür sermayesinden çalanlardan olmayalım yeter!”!

Emin Gürhan İSKENDER

FÜG'E DAİR

Çeşitli konuları içeren denemeler ve makalelerden oluşan bu kitabın başlığının da bir hikayesi var. Çok fazla aşınası olmadığı bir kavram Füg. Hem psikolojide hem de müzikte kullanılıyor bu terim. Bizi ilgilendiren ise psikoloji sahasındaki kullanımı. Aslında bir çeşit hastalık; dissosiyatif kişilik bozukluğu. Füg teriminin, İngilizcede “*Fugue*” ibaresi olarak XVI. yüzyılda ortaya çıktığını, Fransızca “*Fugue*” ya da İtalyanca “*Fuga*” kelimelerinden türediğini söylüyor uzmanlar. Ayrıca, bu kelimenin Latince “*Fugere*” (*kaçmak*) ve “*Fugare*” (*takip*) kelimelerinin anlamını taşıdığı da diğer bir bilgi. Ne alakası var diyenler elbette çıkabilir. Aslında ilginç bir benzerlik kitabın makaleleri ve başlığını bir noktada buluşturmakta.

Füg, kısa süreli bir sendrom olup kişinin yaşadığı travmalara karşı kendini savunma mekanizmasıdır. Bireyin yaşadığı, fakat kaldıracabileceği yükün üstesinden, acı verici olaylardan, olası krizlerden, büyük değişimlerden kaçma ve uzaklaşma halidir. Ruhsal bütünlüğüne ve benliğe zarar veren bu etkenlerin sebep olduğu Füg, derin krizlerin ardından kişinin istemsiz olarak eski kimliğinden ve sorunlarından kaçtığı veya uzaklaştığı, geçmişte olanları hatırlamak istemediği psikolojik bir kaçıştır. Bu travma öylesine bir hastalık ki kişi ne hasta olduğunu fark etmekte ne de dışarıdan bakıldığında tuhaf hareketler sergilediği anlaşılmaktadır.

Ayrıca; kişinin yaşamında strese baş edemeyerek, kapasitesini aşan durumlarda vücudun kendi benliğini reddederek göstermiş olduğu bir çeşit savunma şeklidir. Akıl, bu gibi durumlarda dev-

reye girerek bedeni ve haliyle kendisini koruma altına almak ister. İçinde bulunduğu zorluktan, üzüntüden, dert ve sorumluluklardan uzaklaşarak benlik bütünlüğünü koruma altına alır ve yaşanan stresle baş etmeye çalışır. Bu tür uzun süren (*savaş, yoksulluk, hayat mücadelesi, doğal afetler ve açlık gibi*) toplumsal durumlarda bu travmalar pik noktasına ulaşır.

Müzik literatüründe de kullanılan bu sözcüğün dilimiz döndüğünce etimolojisini ve anlamlarını açıklamaya çalıştığımız Füg hastalığının adını neden bir kitap başlığına dönüştürdük? **“Derdin niteliği, insanın kıymetini belirler.”** diye bir söz var. Derdin keyfiyeti olarak gördüğümüz bu hastalığa yüklemiş olduğumuz sembolik anlam aslında yazılarımızda anlatmaya çalıştığımız durumları, içinde bulunduğumuz modern ya da postmodern çağda dile getirmekte. İnsan, ölüm gerçeği karşısında olduğu ve hızla oraya doğru yürüdüğü halde bu hakikatten kaçmakta, sanki yokmuş gibi davranmakta ve öyle yaşamaktadır.

İnsanoğlu kendiyile baş başa kaldığında bazen kendisiyle sessizce dertleşir, yaşadığı olumsuzlukları aklın süzgecimizden geçirerek yorum yapma gereği hisseder. Yaşanmışlıkların etkisiyle, hayatın üstüne doğru geldiği hissine kapılır ve kimi zaman kederlenir, kimi zaman ise acı çeker. Gönül, daralma haliyle kendini öyle bir konumda bulur ki dünyada ondan daha mağdur bir insanın olmadığını ve başına gelen olayların başka insanların başına gelmesi halinde nasıl kaldırılabildiklerini, neye tutunarak atlabildiklerini düşünmeye başlar. Neticede bu gizli illet ruhun dehlizlerinde dolaşır durur.

Ruhumuz o kadar nahif ve kırılğan bir yapıdadır ki dünya hayatındaki olumsuzluklardan çok çabuk etkilenebilir bir hale gelir. Ruhun bu kırılğanlık hali (*elemlerimizi ve kederlerimizi*) kısacası içsel duygularımızı hiç yaşamadığımız tuhaf durumlara dönüştürür. Topluma karşı tepkili, güvensiz ve içe dönük ruh haliyle kendi kabuğunda yaşayanların halini andırırız. Hızla hakikatten uzaklaşır ve özünü kaybederek bencil bir yapının içinde patinaj

çekmeye başlarız. Kısadan bir ifadeyle; iki gözümüzle tek gördüğümüz halde, şaşı olur çıkarız.

Görüldüğü üzere, bir çeşit kimlik bunalımı denebilecek olan Füg kısa vadeli de olsa aslında gündelik yaşantıda pusulasını ve ibresini kaybetmiş modern insanın dramını yansıtmakta... İnsanlık tarihi içinde bir insanın yaşadığı ömür de kısacık değil mi? Halbuki insanın bir görevi var. Geldiği yer de, gideceği yer de belli. Bu yolculuk sırasında yapması gereken vazifeler, durması gereken duraklar veya hızlanması gereken rampalar mevcut. Bir an dahi olsa kendisini kaybetmemesi ve rotasından şaşmaması gerekli. Uzun yıllar iş dünyası içinde bulunmuş bir kişi olarak yaşadığımız bu hayatın sadece maddiyattan oluşmadığını; sevginin, paylaşmanın, ahlâkın, erdemin, faziletin ve her şeyden önce de Yaratan karşısında olan sorumluluk bilincinin ne kadar da ehemmiyetli olduğunu her geçen gün daha da idrak ediyorum. Bu sebeple, Füg illeti gibi bir kimlik bunalımında olan insanımıza bir kardeşleri olarak içimin sesini duyurmak istedim. Eğer bir kişiye bile bu yolda hayırhahlık ve rehberlik yapmış olursam kendimi bahtiyar addederim.

ÖN SÖZ

İçsel duygularımızı, elemlerimizi, kederlerimizi ifade etmekten çekinir olduk! Hiç bilmediğimiz tuhaf bir yapıya büründük; en yakınımızın ne durumda olduğunu bilmeyen yabancılardan olduk! Yapaylaşan sohbetler ve sahte ilişkiler üzerine hayatımızı inşa eder olduk! Selamı çok gören, küçük bir tebessümü esirger hale geldik! Topluma karşı tepkili, güvensiz ve içine kapalı bir ruh haliyle kendi kabuğunda yaşayan varlıklara dönüştük! Kavramların içini boşaltarak hakikatten uzaklaşanlardan, yalnız kendi meşgalesinin peşinde koşup durduk! Özünü kaybeden bencil bir yapının içinde boyuna patinaj çeker olduk! Daha yalın bir ifadeyle; *iki gözümüzle tek gördüğümüz halde şaşış olduk!* Olmasına olduk da, neden böyle olduk? Bizi birbirimize yakınlaştıran ‘*dini*’ ve ‘*kültürel*’ bağlarımızın aşınarak yok olduğu bir zamandan geçiyoruz da ondan!

Bu noktada öncelikle ‘*din*’ ile ‘*kültür*’ arasındaki bağı vurgulamamız gerekir. Allah’ın emir ve yasaklarını Peygamberleri aracılığıyla bildirdiği ilahi kanun olan ‘*din*’e uymak, akıl sahibi insanların kendi özgür iradeleriyle Allah’ın emir ve yasaklarını kabul etmesi ve bu doğrultuda hayatına yön vermesidir. ‘*Din*’ sadece Allah’ın varlığını, O’nun sıfatlarını ve âlemin varoluşu gibi beşeri akıl ile de olsa bir nebze anlaşılabilir bazı şeylere açıklık getirmez, daha da ileriye giderek toplumsal hayatın gerektirdiği ahlaki ve hukuki kuralların bütünü de oluşturur. Toplumsal hayatın içinde yaşayarak ve tecrübe ederek elde edilen sosyal ve ahlaki davranış biçimlerinden meydana gelen bu yapı da ‘*kültür*’ olarak isimlendirilir.

Peki ne yapabiliriz? Aşınarak yok olma noktasına kadar gelen **'dini'** ve **'kültürel'** bağlarımızı tekrar nasıl güçlendirebiliriz? Sonrasında, güçlendirdiğimiz bağlarımızla yaşamlarımızı nasıl birer sanat eseri haline dönüştürebiliriz?

Bu noktada **'aşk'**ın çocukları olarak bizler biliyoruz ki **'aşk'** denizinin en derin seviyesine dalabilmek için kişinin kendi benliğine bir yolculuk yapması gerekir. **'Farkındalık Şuuru'**yla kişinin kendi iç dünyasını keşfetmesi ve tanınması, onun dış dünyasıyla daha kolay iletişim kurması ve daha dengeli ve daha uyumlu bir hale gelmesi adına elzemdir. Yaşam enerjisini, dış kaynaklardan ziyade iç kaynağından elde edebileceği idrakine sahip olanlar, içlerinde barındırdıkları kaygı ve korkuları, çok kolay bir şekilde umuda ve sevgiye dönüştürebilirler. Böylesi, kendi iç kaynaklarında elde ettikleri enerjileriyle artık kavramlara takılıp kalmaz; geçmişi geçmişte bırakır ve belirsiz gelecekteki içinde buldukları âna odaklanarak huzurun en yüksek halini yaşar. *Öyle ya; geleceğimizi bilemeyiz, içinde bulunduğumuz âna da onu yaşayarak şahitlik ederiz. O vakit, şu geçmişi geçmişte bırakma gayesiyle zamanında yapmış olduklarımıza dair mahcubiyetleri bir giderelim!*

Hiç kimse bilerek veya isteyerek günah işler mi? Bununla birlikte, *'Ben masum ve lekesizim.'* diyebilen bir kimse bulabilir miyiz? Ya da kim *'Ben asla günah işlemem!'* diyebilir? Gerçek şu ki; insanoğlu her daim eksik ve muhtaç bir varlıktır; şu ya da bu şekilde, az veya çok, **'nefsani ben'**in tesirinde kalarak O'nun öfke ve gazabını üzerine çekebilecek günaha düşebilir. **'Beşer'** sıfatıyla O'nun emir ve isteklerine uymayarak, vücudunu ayakta tutan ruhunun en önemli varlığı olan **'maneviyat'**ını yitirerek **'gaflet'**e bulanmış olabilir.

Kişinin günah işlemesi veya gaflete düşerek maneviyatını yitirmesi olasıdır. Fakat marifet; o kişinin sonradan hakikati idrak ederek yaptığı hatanın farkına varması ve düştüğü gaflet çukurundan kendisini çıkartabilmesidir. Akıl ancak **'farkı fark ettiğinde'** gerçek akıl halini alır ve ancak o zaman **'akıl sahibi insan'** ortaya çıkar.

Mevlânâ Hazretleri bir beytinde **“Bir günah işlediğinde hemen tövbe et!”** der ve şöyle devam eder: **“İnsan suya düştüğü için değil, sudan çıkamadığı için boğulur.”** Marifet makamına çıkan ilk basamak, yapılan hatanın bilinmesi, kabul edilmesi ve tövbe kapısına gelerek iç huzurla imanın tazelenmesidir. O’nun temiz ve güzel yoluna girerek O’na tekrar yönelebilmektir. Bir başka ifade ile söylenecekse içimizde her daim var olan ama kullanmayı unuttuğumuz derin düşünce gücü **‘tefekür’**ü açığa çıkartarak **‘farkındalığımızın farkına’** varabilmektir.

Hakikat kapısının piri Mevlânâ Hazretleri yukarıda da geçtiği üzere bir beytinde; **“İnsan, içi ile dışı arasında, madde ile mana arasında, ruhu ile bedeni arasında denge kurabildiği nispette huzura erebilir.”** der. Her geçen gün incelerek kopma noktasına gelen toplumsal bağımızı tekrar kuvvetlendirmek ve dengeyi kurabilmek için, toprağın altına gömülen kültürümüzü tekrar yeşertip, sıkışıp kalan inancımızı camilerden dışarıya çıkartırsak ancak başarı sağlayabilir, böylece yaşamın her alanına, O’nun güzel tecellisini yayabiliriz. Ve ancak o zaman **‘aşk’**a ulaşabilir ve huzura erebiliriz. Kalben tatmine ulaşarak huzura erenler, işte onlar, **“Allah’ım gönlümüzde olanı hakkımızda hayırlı eyle, hakkımızda hayırlı olana gönlümüzü razı eyle!”** diyebilenlerdir.

Bu dünya kimine göre makamdır, kimine göre mevkidir, kimine göre evlattır, kimine göre maddiyattır. Hakiki **‘aşk’** ile bağ kurmak, gayrısını gönülden çıkartarak Hak yolunda ilerleyebilme becerisidir. Bu yolda ilerlemek **‘akıl’** ile mümkün değildir, ancak **‘aşk’** ile mümkündür. Çünkü **‘akıl’** ancak insanı hakikat kapısının önüne (eşiğine) kadar getirebilir, içeriye sokamaz. Hakikat kapısından ancak **‘aşk’** ile girilir. Gönlün şifası olan **‘aşk’** kalpte hissedilince **‘akıl’** acizleşir ve hükmünü yitirir. **‘aşk’**ın tecellisini gönül evine buyur eden beden, selvi ağacı gibi sallanmaya başlar. *Bedenin selvi ağacı gibi sallanışı, korkudan değildir, sevgiliye kavuşmanın şevkindendir.* **“Sevgisinde samimi olan, sevdiğine daima itaat eder.”** ya bir

gün muhakkak Hakk'ın karşısına çıkacağını bilenler, O'na mahcup olmamak için her daim nefsinin muhasebesini yapanlardır. Bu kimseler, yaşamda dengeli ve ölçülü davranarak O'nun en sevdiği kullar arasına girmek için çalışanlardır.

Sana üflenen emanetin mayası **'aşk'**tır. **'Aşk'**ın çocukları olarak, artık özü bir tarafa bırakıp kabuğa takılmayalım. Kabuğu kırılmadan, çürümeden tohum, meyve vermediğine göre gelin biz de kabuğumuzu kıralım, parçalayalım! Onu yok edelim ki böylece Hak Teala gönlümüze **'aşk'** ile dolsun.

“Ey marifet yolcusu! Yangın yerine bak! Ateşten, külden, kordan ne var elinde! Pervane değilsen yaklaşma sakın ateşe! Can'ı Canan'a teslim hazır değilsen “Ben Aşk'ım” deme kimseye! Aşk gelmesin seninle dile! İncinmesin ne Mecnun ne Leyla, ne gül ne de diken seninle! Ayağıma diken batacak diyorsan düşme çöle! Âh u zâr ederim diyorsan çekme gözüne sürme! Talipsen kara bahta, kör talihe, dinle! Ve semaya dursun yürekler Aşk'ın önünde!...”

FARKINDALIĞIN FARKINDA OLMAK

Hayat dediğimiz şey bazen bizlere zor görünür. Yaşantımızda karşılaştığımız zorluklar, bizleri yıldırmaq için üstümüze geldiği hissine kapılırız ve o anda kendimize tutunacak bir dal ararız. Ruh dünyamız kararır, nereden gelip nereye gittiğimizi unutup insanın fitratına yakışmayan karanlık yaşamlara gömülürüz. Karanlık koridorlarda gezen böylesi kişilere Mevlânâ Hazretleri bir beytinde şöyle der: **“İnsan suya düştüğü için boğulmaz, sudan çıkamadığı için boğulur.”** Hepimiz bir şekilde günah işleyebiliriz, Allah'ın yapma dediklerini bilmeden yapabilir veya nefsimize uyarak suç işleyebiliriz. Önemli olan şey işlediğimiz hataların **'farkına'** varmamızdır. Sahip olduğumuz **'akıl'**, farkı fark ettiğinde gerçek anlamda **'akıl'** halini alır ve ona sahip olan, **'insan'** olur.

İnsanın farkı fark etmek suretiyle insan oluşuna dair en büyük kanıt, Kur'an-ı Kerim'dir. Yüce kitabımıza göre kainatın en şerefli yaratığı ve ilk insan olan Âdem (as), yeryüzünün her tarafından alınan topraktan (*beyaz, siyah, kırmızı, gri, kahverengi vb.*) yoğrulmasıyla yaratılmıştır. Böylelikle renk, ırk ve bölge farklılığını tek bir maya ve tek bir nefste birleştirmiştir. Âdem'in neslinin değişik ve farklı karakterler taşıması da bundan dolayıdır. İşte insanın tek bir maya ve tek bir nefis ile harmanlanarak var olduğunun farkında olması, Allah'ın insanoğluna vermiş olduğu lütuflarından sadece biridir. İnsanın kendi farkındalığının farkında olması, gaflet perdelelerini yırtması ve kendini daha da derinleştirerek tefekkürünü kuvvetlendirmesi gerekmektedir. Bu farkındalığın ve tefekkürün

en üst seviyesi ise '**Allah'ı fark etmesi**'dir. Bu farkındalık sayesinde insanın farkı ortaya çıkmaktadır.

Kişinin, İslam'ı daha kolay anlaması, daha iyi değerlendirebilmesi ve Yaratan'ı tanınması için üç temel unsurun (*bakış açısı, niyet ve samimiyet*) farkına varması gerekmektedir. Bu temel üç kavram, aynı zamanda *Yaratan'ın bilinmesi ve İslamiyet'e giriş* niteliği de taşımaktadır. Bu yapıları insanın kendi özüne yerleştirmesi ve kavram bilincine ermesi önemlidir. Bu bilince sahip değilse, körü körüne inanmak durumundan öteye geçemeyerek olduğu yerde kalır. Esasen insanoğlunun bu üç kavram üzerinde yoğunlaşması ve farkındalık geliştirmesi, menfaatine olacaktır. Şöyle ki; bakmak ile görmek aynı değildir. Gözün kapsama alanı içindeki her nesnenin farkında olamayız. Farkındalık şuuru içinde görmeye, hayatımızdaki değerlerle kıyaslama yapmamız halinde bir anlam yükleyebiliriz. '*İyi veya kötü*', '*güzel veya çirkin*', '*hayır veya şer*', '*faydalı veya faydasız*' gibi kavramların kriterleri ile değerlendirme yaptığımız ölçüde marifet yolunda merteye kazanabiliriz. Allah'ın esma tecellilerine yönelik farkındalık ve bu farkındalığın samimiyet derecesi ile insanın kendi farkındalığı ortaya çıkar. Farkındalık şuurunun açığa çıkması, sadece bakmakla olmaz; burada kilit nokta, niyet ve samimiyetle birleşerek *esma tecellisini* fark etmektir. Kişinin kendi ve çevresine yönelik farkındalığı ne kadar düşük olur ise, o oranda yönlendirilmeye (*manipüle*) açıktır.

İnsanın manipüle edilip yanlış yönlendirilmeye karşı koyabilmesi için farkındalık şuurunun üst seviyede tutması gerekmektedir. Böylesi bir farkındalık şuuru, şeytana karşı kullanılacak en büyük kalkan olacağı gibi, Allah'a karşı oluşabilecek mahcubiyetimizi de aynı oranda azaltacaktır. Farkındalığın önünde duran en büyük engel, insanın kendi nefsidir. Eğer insan, kendi ile Allah arasına girmiş olan nefsini fark ederek aradan çıkartabilirse o zaman O'na tam olarak teslim olabilir. Zaten İslam'ın özü, özeti de teslimiyet esasına dayanır. Bu teslimiyet esasen, her ne yaşanırsa yaşansın "**O**

neylerse güzel eyler.” düşüncesinin kalbe yerleşmesidir. Farkındalık ile aydınlanmış bir kalp sahibini, insanı insan yapan fitri değerini farkında olma haline taşır. Farkındalık sahibi, diğer bir söylemle, **‘akıl sahibi insan’** diye hitap edilen bireylerin oluşturduğu medeni toplumlar, bu farkındalık ile beslenir ve gelişir. İnsanların farklı düşünce ve farklı görüşe sahip olmaları, medeni toplumun kuralları içinde dışlanma ve ötekileştirme sebebi olmayacağı gibi bu durum, cehalet ve çatışma fitnesine yol açmaz.

Mevlânâ Hazretleri bizlere öğüt verircesine şöyle demektedir: **“Beri gel, daha beri, daha beri! Bu yol vuruculuk nereye dek böyle? Bu hır güür, bu savaş nereye dek? Sen bensin işte, ben benim işte! Ne diye bu direnme böyle, ne diye? Ne diye aydınlıktan kaçır aydınlık, ne diye? Topumuz bir tek olgun kişiyiz, bir tek! Ne diye böyle şaşır olmuşuz, ne diye? Zengin yoksulu hor görür, ne diye? Sağ soluna yan bakar, ne diye? İki de senin elin, iki de! Peki, kutlu ne, kutsuz ne?”** İşte bu güzel beyitler insanların dışlanmaması ve ötekileştirilmemesi gerektiğini açıklayan en güzel ifadelerdendir.

Kur’an-ı Kerim’in Tekvîr suresinin 26. ayetinde **“Hâl böyle iken nereye gidiyorsunuz?”** diye buyrulmaktadır. Şuuru uyandırarak farkındalığının farkında olan insanoğluna sorulan sorunun cevabı sizce ne olabilir? Veya egosunu törpüleyerek nefsinin Allah ile arasından çıkararak insanoğlu için bu ayetin önemi nedir?

Bu ayette insanoğluna sorulan sorunun cevabı iki ana temada saklıdır: Biri **‘merhameti bilmek’** diğeri ise **‘kendini bilmek’** tir. **‘Merhameti bilmek’** farkındalık ister. Allah Kur’an’da en büyük özelliklerinden biri olan merhametini öne çıkarmış ve etrafımıza karşı daima insafli ve merhametli olmamızı bizlere emretmiştir. Kur’an-ı Kerim’in birçok ayetinde Allah’ın sonsuz merhamet sahibi olduğundan bahsedilir. Örnek verecek olursak, Arâf suresinin 151. ayetinde **“O, merhametlilerin en merhametlisidir.”** denilerek Allah’ın sonsuz merhametinin üstünlüğü ifade edilir. Merhametin özü ve kaynağı olan Allah’ın **‘rahmet’** ve **‘merhamet’** inin tecellisi

yeryüzünde insana yansımıştır. Bu yansıma Allah'ın insanoğluna bahsettiği nurdur. Merhametin tecellisi hakkında Peygamber Efendimiz (sav) hadis-i şerifinde şöyle buyurmuştur: **“Sen O'nun haliyle hallen. Bilmiş ol ki merhamet etmeyene merhamet olunmaz.”** Merhamet, ruhu Allah'la birleştiren ilahi bir kudret ve varlığın ilk mayasıdır.

Allah arz ve semayı yarattığı gün, yüz rahmet yarattı. Allah'ın her bir rahmeti, gökle yer arasını dolduracak kadar büyüktür. Ondan yeryüzüne tek bir rahmet indirmiştir. Zira tüm evren Allah'ın merhametiyle var olmuş ve O'nun engin merhametiyle varlığını sürdürmektedir. İşte bu varlığın en büyük delili ise annelerimizdir.

Anne, yavrusuna bu rahmet ile şefkat ve merhamet eder. Merhametin farkında olmayanın Allah'a sevgi ve saygısı yok demektir. Merhametin en güzel yanlarından birisi de toplum bilincine tek noktadan bakmamızı ve görmemizi sağlamasıdır.

Peygamber Efendimiz (sav) insanların doğuştan eşit olduğunu ve ayırım yapılamayacağını şu hadis-i şerifi ile bizlere öğütlemiştir: **“Ey Sabit, sen bunları, bu siyahtır; Arap'tır, bu beyazdır; Acem'dir diye birbirine üstün kılamazsın! İnsanlar dine bağlılıkları ve takvaları (Allah'tan korkmaları) ile faziletlidirler diyebilirsiniz!”**

Irkı, dini, mezhebi, kökeni, cinsiyeti, çocuk veya yetişkin, kıscası kim olursa olsun ona merhamet göstererek; karşısındaki insanı kendi yerine koyarak; onunla aç, onunla tok, onunla gülen ve onunla ağlayan, kısaca empati kuran kişi gerçek merhamet sahibidir. Sevginin temeline de bakacak olursanız, sevgi çekirdeğinin özü merhamettir. Merhametin olmadığı yerde sevgi, sevginin olmadığı yerde ise şefkatten bahsedemeyiz. Bu kavramlar merhameti tamamlayan bir çemberin bütünüdür. Sevenin, sevdiği için çaba sarf etmesi gerekir. Sevgi, empati gerektirir.

Merhametin özü, topluma tek açıdan bakmamızı sağlar. Bulunduğu ânın içinde farkındalık bilincine ulaşan kişi, şuurunun uyanmasıyla korkar. İlk defa deneyimlenen bu hissiyatla paniğe kapılır.

Bu korku ve panik şuuru ile sahip olduğu yeni düşünceyi tartmak adına toplumdan uzaklaşarak kendi kabuğuna çekilme durumu hasıl olur. Böylesi, kendi ile baş başa kalmaktan ve kabuğuna çekilmekten hoşlanmadıkları halde kendilerini kapalı kapıların ardına kilitler.

İnsanlar kendileri ile baş başa kalmaktan hoşlanmasa da kapalı kapıların arkasına kendilerini neden kilitler, hiç düşündünüz mü? Aslında sorunun cevabı kendi içinde saklı çünkü kendi ile baş başa kalan insanın an içinde şuuru uyanmış ve yeni şuur olan farkındalığının derinliğine düşmüştür. Artık topyekûn zamanda var olmayı tercih etmiştir. Zaman kavramı, geçmiş ve geleceği içerirken, şuur ân itibariyle ikisini de dışlar. Geçmiş ve gelecek birbirine karışarak akıl karmaşık bir hale dönüşür. Çünkü geçmiş ve gelecek çokluktur; ân ise teklittir. Oysa ki şimdiki ân içinde dikkatimizi gerektiren tek bir konu vardır; kişinin farkında olması ve kendisi ile bütünleşerek ikilik kavramını bırakarak bir olmasıdır. *İki gözle baktığımız halde bir görüyor olmamız gibi...*

'Kendini bilmek', kişinin kendisinin farkında olmasıyla alakalıdır. İnsanın kendini bilmesi, kişinin kendini tanıması ve değer yargısının bilincinde olması ile alakalıdır. Farkındalık ve değer yargıları, kişinin hangi merteye sahibi olduğunun bir göstergesidir. Bu, aşırıya kaçmadan durması gereken yerin farkındalığıdır. Bu bilince sahip olan bir kişi, farkındalığı ile farklı bir düşünce ve farklı bir davranış biçimine sahip olur. Allah'ın kudret ve varlığının nurunu fark etmiş olarak tefekkür bilincini hisseder. Farkındalık, insanın Yaratan'a karşı sorumluluğun en üst seviyesi ile muhatap olması demektir.

Bu noktada, **'merhamet'** ve **'kendini bilme'**nin en üst çatısına değinmeden geçemeyiz. Bu makamın çatısı, Peygamber Efendimizin (sav) hadis-i şerifinde bizlere öğütlediği; **"Ölmeden önce ölmek"** tir. Allah'ın nuru ile nurlanarak varlık bulan benliğimizi, farkındalığımız ile ölmeden önce öldürmek ve yok etmektir.

Böylesi bir farkındalığa sahip olduğuna inandığım onuncu Osmanlı Padişahı Kanuni Sultan Süleyman'ın çok az bilinen bir özelliğini burada hatırlamakta yarar var. 46 yıllık padişahlık döneminde dünyadaki Türk hâkimiyetini doruk noktasına taşıyan, Osmanlı İmparatorluğu'nun en ihtişamlı devrini yaşatan, orduları titreten askerini ve dünyanın en özel servetini yöneten bu cihan padişahı, beslemiş olduğu Allah sevgisini bir an olsun kalbinden çıkarmamıştır. Ahiret hayatını ve ölümü bir an olsun unutmadan yaşamış ve Peygamber Efendimizin (sav) hadis-i şerifi üzerine **“ölmeden önce nefsini öldürmüş”** bir cihan padişahıydı. Ölümün insanoğluna, düşünüp ibret almaya teşvik eden en gerçekçi örnek olduğundan, bu farkındalığı görmeleri ve idrak etmeleri için tabutunun saraydan ebedi istirahat yerine taşınmasını şu şekilde vasiyet etmiştir; **“Ellerim tabutun dışında kalsın ki, herkes bilsin; bizim için en değerli şey olan zamanımız tükenince, boş ellerle doğduğumuz gibi, boş ellerle de gideriz.”** Kanuni, böylece, yaşadığımız bu hayatta insanoğlunun kâinat ağacının bir meyvesi olduğunun farkında olması gereğini bizlere çok güzel bir şekilde anlatmıştır.

İslam'ın esası, Allah'ın birliğine ve tevhid inancına dayanmaktadır. Ama günümüzde maalesef bu tevhid inancı, sadece iman sahasında bırakılarak İslam'ın toplum için önemi, bir olmanın değeri unutulmaya yüz tutmuştur. Sıkça okuduğumuz İhlâs sure-sinde **“De ki; O Allah, tektir. Allah eksiksiz, sameddir. (Bütün varlıklar O'na muhtaç; fakat O, hiç bir şeye muhtaç değildir.) Doğurmadı ve doğurulmadı. O'na bir denk de olmadı.”** geçtiği şekliyle en güzel vasıflarını zikrettiğimiz yüce Allah'ın yarattığı kullarını maalesef unuttur olduk! Esası, **‘mahlûkata merhamet ve yaratıcıya itaat’** olan tevhitten uzaklaştık!

Günümüzde İslam'ın sadece bir yönü olan ibadet kısmı ön plana çıkartılmış fakat onun özüne inilememiştir. Bunun nedeni, İslam Peygamberi Efendimizin (sav) yüce şahsiyetine dair özelliklerini benimsemeden, onu sadece bir tebliğci (Postacı) gibi algılamamızdır.

İslam'ın tamamlanması adına '**Veda Hutbesi**'nde vurgulanan evrensel değerlerdeki insanın sahip olması gereken adalet, kardeşlik, barış, inanç, özgürlük ve sorumluluk gibi birçok erdemi bizlere bildiren Peygamber Efendimizin (sav) kutlu hutbesindeki ebedi mesajın özü şudur: İslam, hakları ikiye ayırır. Birincisi, '**Allah hakkı**'; ikincisi ise '**insan hakkı**'dır. Peygamber Efendimiz (sav), insan haklarına çok önem vermiş ve ümmetini bu konuda uyarmıştır. İnsan hakları dediğimizde en önemlisi ve ilki; yaşam hakkıdır. Diğer haklar bundan sonra gelir. Yeryüzünde yaşayan herkes, yaşam hakkına sahiptir ve insanın bu haktan ne kendisini ne de bir başkasının mahrum etme yetkisi vardır.

Hayat hakkı temel bir haktır ve bu hakkı insana Allah vermiştir. İnanmış olan ve bir gün Allah'ın huzurunda hesap vereceği gerçeğini göz önünde tutan her insan, hiçbir kimsenin malına ve canına haksız yere el uzatmaz. Çünkü insanın sadece Allah'a karşı saygılı olması değil, hem kendisine hem de karşısındakine saygılı olması esastır. Peygamber Efendimizin (sav) yolunu takip edenler, '**önur**' sözcüğünün sadece kendisini değil, '**önur**' adına nasıl mücadele edileceğini ve nasıl '**önur**'la yaşanılacağını öğrenmiştir.

Bilenlerin tekrar hatırlaması gerektiğini düşündüğüm, ilk defa duyacakların ise, tüm insanlık için ne denli büyük bir anlam ve öneme sahip olduğunu öğrendiklerinde ümmeti olmaktan iftihar edecekleri Peygamber Efendimize (sav) daha farklı bir gözle bakacaklarına inandığım bir gerçeğe burada değinmek istiyorum. Zira bu gerçeği burada sizlere paylaşmadan geçecek olursam, elinizde tuttuğunuz kitap ile bir nebze insanın ve hakikatin özüne ulaşma arzusunda olanlara haksızlık olur. Allah'ın tüm elçileri (peygamberleri) muhakkak ki yüce makam sahibidir. Burada Allah'ın güzel elçilerinin makam ve mertebelerinden ziyade gönülleri yakarak kavuran, onları küle dönüştüren Peygamber Efendimizin (sav) mezhep ve din ayrımı yapmaksızın tüm insanlığa ilettiği mesaj olan '**Veda Hutbesi**'nden bahsediyorum.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na üyeliği bulunan tüm ülkelerin kabul ettiği '**İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi**' ile Peygamber Efendimizin (sav) son hac farızası esnasında Arafat Vadisi'nde toplanmış olan sahabelere ve tüm insanlığa seslendiği kutlu hitabe '**Veda Hutbesi**'ni yan yana koyduğunuzda inanılmaz bir gerçeğe şahitlik edeceksiniz. Onun, '**İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi**' ile neredeyse kelimesi kelimesine aynı olduğunu göreceksiniz. Tüm insanlığı kapsayan '**Veda Hutbesi**', akıl sahibi her okuyucu tarafından idrak edilebilecek derecede net ve açıktır.

Hz. Ali (ra), "**Derdin sende ama görmezlikten geliyorsun. Farkında değil gibisin ama ilacın da sende. Küçük bir varlık sanıyorsun kendini, hâlbuki 'en büyük âlem' sende dürülmüş.**" diyerek, farkındalığa kavuşma arzusundaki insana en güzel şekilde çağrıda bulunmuştur. Farkındalığın farkında olmanın önemini vurguladığım yazımı Allah dostu olan bir dervişin güzel sözleri ile sonlandırmak istiyorum: *Dervişin birine sormuşlar; "Neden Allah'ın ismini bu kadar çok söylüyorsun?" Derviş, önce soruya şaşırmış fakat hemen cevap vermiş; "Allah Allah, hiç farkında değilim!" İnsan olmak demek, farkında olmak demektir. Yeter ki farkında olmadığımız şey bu dervişin sözleri gibi olsun!*

GÜZELDEN GELEN GÜZELDİR

Yaşantımızda başımıza birçok sıkıntı ve musibet gelebilir. Sıkıntı ve musibetin gelip bizi bulmasının tedbirsizliğimiz yüzünden olabileceğini düşünmeyiz. Aslına bakacak olursak, geçmişini ve geleceğini idrak eden, yapacağı işin başını ve sonunu düşünen, sağlığına dikkat ederek zararlı ve yararlı şeyi birbirinden ayırarak tedbirli davranan kişiler bu musibetlere pek maruz kalmaz. Hatalarımızdan mütevellit uğradığımız bedeni ve maddi zararlardan ötürü moralimizin çökmemesi, şevkimizin kırılmaması ve ümitsizliğe kapılmamız gerekmektedir. Uğradığımız musibetler bizlere hangi şiddetle gelirse gelsin, Allah'ın izni dışında ağacın dalındaki yaprağın bile yere düşmediğini bilerek, onun Allah'tan geldiğini düşünerek, **“Güzelden gelen güzeldir.”** diyerek tevekkül etmemiz gerekir.

Bizler aslında olayların sadece görünen kısmını görür, anlar ve ona göre yorum yaparız. Düşünmeyiz ki yaşadıklarımızda bizim bilmediğimiz nice hikmetler vardır. Bize düşen en önemli şey, paniğe kapılmadan, elbet vardır bunda da bir hayır, diyerek Allah'a teslim olmak ve ancak Allah bilir diyebilmektir. Eğer böyle bir hal dışında davranacak olursak hem Allah'a isyan etmiş hem de başta imanımıza, sonra kendimize zarar vermiş oluruz.

Toprak altından çıkartılan ve altına benzeyen madenler, külçe halinde çıkmaz, toprağa karışmış zerrelere halinde çıkar. Altını diğer madenlerden ayırmak ve altına benzeyen cevheri gerçeği ile ayırt edebilmek için yüksek ateşin üzerinde eriterek dayanıklılık

derecesine göre madenin sınıfı belirlenir. Yüksek ateşte eriyen maden; cevherden ve cüruftan ayrılarak, değerli maden dediğimiz altın ortaya çıkar. İşte topraktan yaratılan insanın benliğindeki değere mukabil, sıkıntıları ve zorlukları yenme gücü de altının işlem gördüğü cevherin cüruftan ayrılması gibidir. Diğer bir söylemle gerçek değer, karşılaştığı zorluklara tahammül edebilme derecesidir.

Mevlânâ Hazretleri, *Mesnevi*'de olgun insan olarak göstermemiz gereken sabrın önemini şu güzel hikâyeye üzerinden bizlere anlatmaktadır: **“Belaya uğrayan mümin, tencerede kaynayan nohuta benzer. Nohut, yanmaktan ızdırıp duyar da kaçmak için kapağı zorlar. Hanım, çıkmasını diye kepçe ile bastırır. Nohut, yanmanın yok oluş değil nimete dönüşme olduğunu bilse kaçarmıydı? Allah pişesin, olgun olasın diye seni belalarla kaynatır.”** Takva ehli Hacı Bayram-ı Veli Hazretleri ise Mevlânâ Hazretlerinin bu beytine katılırcasına; **“Çiğdik, piştik elhamdülillâh!”** diye buyurmuşlardır.

Sabırla ve metanetle Allah'a teslim olmamız gerçeği, Kur'an-ı Kerim'in Bakara suresinin 156. ayetinde bizlere şu şekilde anlatılmaktadır: **“Onlar; başlarına bir musibet gelince ‘Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah'a aidiz ve şüphesiz O'na döneceğiz’, derler.”** Ayrıca yine Bakara suresinin 216. ayetinde **“Sizin için daha hayırlı olduğu halde bir şeyi sevmemeniz mümkündür. Sizin için daha kötü olduğu halde bir şeyi sevmeniz de mümkündür. Allah bilir, siz bilmezsiniz.”** diye buyrulmuştur.

İki ayrı ayette anlatılan şey aslında çok açıktır. Hakkımızda neyin hayırlı, neyin hayırsız olacağını bizim bilemeyeceğimiz gibi takva sahibi bir kul olarak karşılaştığımız musibetlerde **“inna lillahi ve inna ileyhi raciun” (Allah'tan geldik ona döneceğiz.)** diyerek, imanımıza sıkıca sarılmamız gerekmektedir. Allah kulunu imtihan ederken ona, tahammül edemeyeceği bir şeyi yüklemeyiz. Çünkü verdiği bela kadar, sabır da ihsan eder. Allah'ın bu ihsanı,

iman sahibi kullarının günahlarından arınması ve temizlenmesi için **'tövbe'** ve **'sabır'** kapısını da nasip etmiş olmasıdır. İnsanın yegâne kurtuluş yolu sahip olduğu imandır ve imanlı bir kişinin sabrı asla yorulmaz. Allah'ın emirlerini yerine getirmeye **'ibadet'** adı verilmiştir ve bu anlamda uğranılan musibete sabretmek de Allah'ın bir emridir. Bu emre itaat, ibadetten ve dua etmeden geçer. Bu gerçek, Kur'an-ı Kerim'in Nahl suresinin 127. ayetinde bizlere şu şekilde anlatılmaktadır: **"Sabret! Senin sabrın ancak Allah'ın yardımı iledir. Onlardan yana üzülmeye! Tuzak kurmalarından dolayı da sıkıntıya düşme!"**

Eğitimde, sanatta, ticarete kısaca hayatın her alanında insanın başarısı ve devamlılığı, sarıldığı sabır ipine bağlıdır. Sabır, başarının temeli, saadet kapısının ve genişliğin anahtarıdır. Sabır bir zırhtır ve o zırhı üzerine geçirmeyen hüner elde edemez. Tek bir ifadeyle sabır, dünya ve ahiret nimetlerini elde etmenin en mühim şartıdır. Kur'an-ı Kerim'in Enfâl suresinin 46. ayetinde bu gerçek, bizlere şu şekilde anlatılmaktadır: **"Allah'a ve Resûl'üne itaat edin ve birbirinizle çekişmeyin! Sonra gevşersiniz ve gücünüz, devletiniz elden gider. Sabırlı olun! Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir."** Sabrın, insan için olan yüksek önemini bizlere hatırlatan Peygamber Efendimiz (sav) bir hadis-i şerifinde: **"Kim kendini sabretmeye zorlarsa, Allah onu sabretmeye muvaffak kılar."** diye buyurmuşlardır.

Allah'ın imtihanından hiçbir kul kaçıp kurtulamaz. Çünkü Allah insanoğluna ölmeyeceği, hasta olmayacağı, sakatlanmayacağı veya yoksullaşmayacağı gibi şeyleri vaat etmemiştir. Allah böylesi bir gerçekle imtihan ettiği insanoğlunun, O'nun emir ve yasaklarına uyarak yaşaması halinde sabır derecesinin yüksek olacağı vaadinde bulunmuştur. Kur'an-ı Kerim'in Şûrâ suresinin 30. ayeti de adeta bunun ispatı niteliğindedir. **"Başımıza her ne musibet gelirse, kendi yaptıklarımız yüzündendir. O, yine de çoğunu affeder."**

İşte sabretmesini bilir ve kulluğun gerektirdiği şekilde teslimiyet gösterirsek İlahi imtihanda başarılı olabilir ve İlahi mükâfata nail olabiliriz. İlahi tecelliye mâni olamayacağımızdan, hem İlahi takdir tecelli ederek yerini bulacak ve biz de imtihanı kaybetmemiş olacağız. İnsanoğlunun şükür göstererek nimete, sabrederek saadete kavuşacağı gerçeği, Kur'an-ı Kerim'in Bakara suresinin 155. ayetinde bizlere şu şekilde anlatılmaktadır: **“And olsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele!”**

Peygamber Efendimiz (sav) bir hadis-i şerifinde **“Allah kime hayır eriştirmeyi dilerse, onu bir musibete uğratar.”**, ayrıca diğer bir hadis-i şerifinde ise **“Bir Müslümana yorgunluk, ağrı, acı, kaygı, keder, tasadan diken batmasına varıncaya kadar herhangi bir şey isabet etse, Allah buna karşılık onun hatalarını örter.”** diye buyurmuşlardır.

Kuran-ı Kerim'in Lokmân suresinin 17. ayetinde **“Sana isabet eden şeylere (musibetlere) sabret!”** diye buyrulmaktadır. Başımıza gelen üzücü olayların şerri de vardır, lütfu da vardır. O üzücü olaylardan ve zararların şerrinden Allah'a sığınarak yardım isteriz. Aynı zamanda gizli lütufların farkında olmadığımız ve bilemediğimizden dolayı onlardan mahrum kalmamak için Allah'a sığınarak niyaz ederiz. Her iki şekilde de Allah'ın karşısında kulun aciz oluşu ne kadar açık değil mi?

Peki hiç düşündünüz mü üstünlüklerine rağmen insan neden son derece korunmaya muhtaç bir bedene sahip? Cevabı, aslında görebilene basittir. İnsan tüm üstünlüğüne rağmen zayıf olarak yaratılmıştır ki bir kul olarak Allah'a karşı olan acizliğini anlayabilsin ve dünyanın geçici bir mekân olduğunu fark edebilsin.

Kulun başına gelen üzücü olaylara tahammül ve sabır göstermesi, insani vasıflarının artmasını vesile olur. Böylece yaşadığı üzücü olaylar onu terbiye ederek iyi huylu ve imanlı biri olmasını sağlar. Kur'an-ı Kerim'in Âl-i İmrân suresinin 139. ayeti bu

anlamda, her okuduğumda beni çok etkiler. Çünkü onun Allah'ın kullarına verdiği değeri gösteren en güzel ayetlerden biri olduğuna inanıyorum ki bana bu konuda hak verirsiniz. **“Gevşemeyin, hüznülenmeyin! Eğer (gerçekten) iman etmiş kimseler iseniz üstün olan sizlersiniz.”**

Hastalık, sıkıntı ve buna benzer haller Allah'ın kullarına vermiş olduğu birer hediyedir. Allah'tan bizlere gelen hediyeğin önemini ve manasını Hazreti Mevlânâ'nın güzel beyitlerinden öğrenelim. *“Mutlu olmanın sırrını Peygamber Efendimizden öğren de, Allah sana ne verirse ona razı ol! Başına gelen derde, belaya razı olur da ses çıkarmazsan, o anda hemen sana cennet kapısı açılır. Eğer gam elçisi sana gelirse, tanıdık bir dost gibi karşıla, onu kucakla! Zaten o sana yabancı değildir, onunla aşinalığın vardır. Sevgiliden gelen cefaya karşı sakın suratını asma, onu neşe ile karşıla! Ona merhaba, hoş geldin de! Onu güler yüzle, tatlı sözlerle karşıla da gönül alıcı o eşsiz varlık hoşla gitmeyen çarşafını üstünden atsın, güzelliği ortaya çıksın! Gam çarşafına bürünerek gelmiş olan o dilberin çarşafının ucundan sıkıca tut, asla bırakma! Onun çarşafının kirliliğine bakma! O çarşafın içindeki dilber çok güzeldir. Çok tatlıdır, pek de vefalıdır. O çarşafın içinde korkunç bir varlık, bir ejderha varmış hissini vermek istemişlerdir. Gam belası beni korkmuş, endişeye kapılmış olarak değil, gülerek görür. Ben neşe kılığında girerek gelen derdi davet etmem aksine dert kılığında gelen devayı çağırırım. Şunu iyi bilin ki gamdan ıstıraptan daha tatlı, daha mübarek bir şey olamaz. Onun karşılığı sonsuzdur.”*

Bu arada hatırlatmadan geçemeyeceğimiz önemli bir hususun da burada altını çizelim. Başımıza gelen olumsuzluklara sabrederek pişmanlığı ve mutsuzluğu Allah'a belirtmemiz, bizlere engel bir husus değildir. Şöyle ki bu kötü halin ortadan kaldırılması için yapabileceğimiz tek şey O'na dua etmemizdir. Gönülden geçerek dudak kıyısından dökülen kelimelerin oluşturduğu bu dua sabır ile asla çelişmez. Çünkü insanın kazaya razı olması ve

Allah'a yönelmesi, karşılaştığı sıkıntıyı aşma çabasından başka bir şey değildir. Bu yönelme Allah'ın yüceliği karşısında insanın acizliği ve zafiyetini itiraf etmesi, sıkıntı ve dertlerin giderilmesi, günahların ve yapılan hataların bağışlanmasını dilemesi, O'na halini arz ederek niyazda bulunmasıdır.

Allah dostu güzel veliler;

“Kendini gören Allah'ı göremez.” derler.

Ne mutlu güzelden geleni güzel görebilenlere!

HATA VE KUSUR CEBİMİZDE

Yaratılmışların en şerefli insanıdır. Hatalarını ve kusurlarını her ne kadar cebinde taşısa da kendini yenileyebilen ve geliştirebilen tek varlık da odur. Deneyimleri ile tecrübe kazanan, ancak farkı fark ettiğinde olgunlaşabilen de yine odur. Tasavvufi yorumla söylenirse insanın manevi vücudunda doğuştan gelen iki zıtlık bulunur: Birisi '*ruh*'; diğeri ise '*nefs*'dir. Bu iki zıt varlık, aynı anda insanın vücuduna sahip olmak için savaş verir. *Ruh bizi güzel amellere ve sevaba götürmek isterken, nefsimiz bizi kişisel zevklere ve günaha sürüklemek için sürekli mücadele eder.* Tam bu noktada mücadeleyi verebilmemizi sağlayan **irade** ortaya çıkar. İnsana bahşedilen bu iradeyle, günahı ve sevabı, haramı ve helali ayırt edebilirsek ancak '**yaratılmışların en şerefli**' olarak hayatımızı sürdürebiliriz. Maddi ve manevi çıkarları ön plana çıkartarak nefsin istek ve arzularına cevap verdiğimizde, Allah'ın yapma dediklerini yaparak, öfke ve gazabını içinde barındırdığı günahları işleyip kötülük ve azgınlığın içinde olursak '**yaratılmışların en şerlisi**' olur çıkarız.

O kadar çok '**kaygı**' ve '**korku**' sahibiyiz ki hayatın aydınlık tarafını görmez bir halde, hayatın hep karanlık taraflarıyla avunuyoruz. Işığın parlaklığından çok duvara vuran gölgesiyle ilgileniyoruz. Kendi iç hesaplaşmamızı yaparak hata ve eksikliklerimizi gidermek yerine, başkalarının hatalarını ve kusurlarını arayarak vakit geçiriyoruz. Sahip olduğumuz '**kaygı**' ve '**korku**'larımızı azaltarak yok etmek yerine onları her gün yeniden biçimlendirerek

kendimize yatkın bir hale getiriyoruz. Adeta tam bir kısır döngü halinde yaşıyoruz. Soracağım bu soruyu hicap duyarak ve üzülecek sorduğuma emin olabilirsiniz. Toplumsal olarak **'edep'** kavramını mı yitirdik, yoksa *iman*ımızı mı kaybettik? Cevabı tam bir paradoks içeren, çok vahim bir soru. Sorunun içindeki her iki şıktan birini seçsek de esasen ziyanda olan insanoğludur.

Mutasavvıfların şöyle güzel bir sözü vardır: **"Günahların içinde küfürlerin tohumları saklıdır."** Günah işleyerek, bizleri küfre götüren yolun ne olduğuna hep beraber bir bakalım: İki seçenekte de ziyanda olan insanoğlunun düştüğü bu durumdan nasıl kurtulacağını, Allah'ın **Esma-i Hüsnası**na nasıl mazhar olmamız gerektiğine birlikte karar verelim!

Öncelikle, insanoğlunun içini kemiren bir hastalık olarak gördüğümüz **'haset'** ile başlayalım. Bu kelimenin sözlük anlamı **çekememek** demektir. Yani başkasına bahşedilmiş olan herhangi bir şeyin, ondan alınarak kendisine verilmesini istemektir. Daha fenası ise, herhangi bir şey kendisine bahşedilmiş olsa bile o nimetten başkasının mahrum edilerek sadece kendisinin sahip olmasını istemektir. Bu öylesine büyük bir günah ki bildiğimiz tüm günahların en tepesinde durur. Neden böyledir? **'Adil-i Mutlak'** olan Allah'ın kulları için uygun gördüğü nimet ve marifetin (*haşa*), adaletsizce taksim edilerek dağıtıldığını kalbin içine yerleştirmektir. Gönüllerin sultanı Mevlânâ Hazretleri bir beytinde şöyle tavsiyede bulunur: **"Kalp deniz, dil kıyıdır. Denizde ne varsa kıyıya o vurur."** Bu sebepten, insanın kalbine neyi yerleştirdiğine dikkat etmesi gerekir.

Haset tohumlarının içinde kök saldıdığı, mazlum rolü oynayan bir zalimden örnekleme yapalım; **'gökyüzündeki ilk isyan'**, Allah'a ibadet eden İblis tarafından (*şeytan*), Allah'ın ilk insan olarak Hazreti Âdem'i (as) yaratmasıyla ortaya çıkmıştır. Hazreti Âdem'e (as) verilen bu üstünlüğü çekemeyen İblis (*şeytan*), böylelikle Allah'a isyan ederek O'nun merhamet ve rahmetinden uzaklaştırılıp mahrum edilmiştir. Göklerdeki ilk isyan sebebi olan hasedin gerekçeleri

bizlere Kur'an-ı Kerim'in Arâf suresinin 11, 12 ve 13. ayetlerinde şöyle açıklanmıştır: **“And olsun, sizi yarattık. Sonra size şekil verdik. Sonra da meleklerle, “Âdem için saygı ile eğilin” dedik. İblis'ten başka hepsi saygı ile eğildiler. O, saygı ile eğilenlerden olmadı. Allah, “Sana emrettiğim zaman seni saygı ile eğilmekten ne alıkoydu?” dedi. (O da) “Ben ondan hayırlıyım. Çünkü beni ateşten yarattın. Onu ise çamurdan yarattın” dedi.” Allah, “Şimdi in aşağı oradan. Çünkü senin orada büyüklük taslamak haddine değil! Hemen çık! Çünkü sen aşağılıklardansın” dedi.”**

‘Yeryüzündeki ilk isyan’ ise insanoğlunun ibret alması adına Kur'an-ı Kerim'in Mâide suresinin 27. ayetinden 31. ayete kadar olan kısmında anlatıldığı üzere, ilk peygamber ve ilk insan olan Hazreti Âdem'in (as) çocukları arasında çıkmış olan **‘haset’** tartışmasıdır. Hazreti Âdem'in (as) oğullarından olan **‘Kabil’**in, kardeşi **‘Habil’**i öldürmesi anlatılmıştır. Allah, **‘haset’** hastalığının ne kadar büyük bir tehlike olduğunu, Kur'an-ı Kerim'in Nisa suresinin 32. ayetinde **“Allah'ın, kiminizi kiminize üstün kılmaya vesile yaptığı şeyleri (haset ederek) arzu edip durmayın.”** diye buyurarak bildirmiştir. Allah'ın güzel elçisi Peygamber Efendimiz (sav) bir hadis-i şerifinde haset zafiyetinin, zayıf bir iman ve zayıf bir ahlak alameti olduğu gerçeğini; **“İman ile haset bir kimsede birleşmez.”** diye buyurarak ifade etmişlerdir.

Şimdi ‘akıl’ ve ‘iman’ sahibi olarak, küçük bir muhakeme yapalım: Allah, bütün kötü huylarımızı, yaptığımız hataları, işlemiş olduğumuz günahlarımızı bilmesine rağmen bizleri cezalandırmak için acele etmiyor. Kendimizi yenilememiz ve geliştirebilmemiz adına bizlere fırsat veriyor. İşlediğimiz günahlardan arınmamız ve tövbe edebilmemiz için bizlere zaman tanıyor. Hatalarımızdan ve kusurlarımızdan uzaklaşabilmemiz adına, kusurlarımızı gece gibi örtterek bizleri mahcup etmiyor. Derin bir tefekkür düşüncesiyle buradan yaratılmışların en şereflişinin neden insanoğlu olduğunu anlayabiliyoruz. Yarattığı canlıları bir an olsun bile başıboş bir halde

bırakmayan, insanoğluna şah damarından daha yakın olan, ihsan-
da bulunabilme adına hesapta acele etmeden sabreden, ne kadar
merhametli bir Yaratıcı! Dini inancı ne olursa olsun, inanan bir kişi
için sırf bu bile Allah'ı sevmek ve O'na iman etmek için yeterli bir
sebeptir. Hakikat kapısının ehli Mevlânâ Hazretleri, bir beytinde
Allah'ı "**Güzellik Mevlâ'nın lütfudur, nurunun bir yansımasıdır.**"
şeklinde tanımlamıştır.

*Şimdi de aynada (kendimize) 'yaratılmışların en şerefli olan
insanoğluna' şöyle bir bakalım:* Dünya yaşamında hep büyük hırsları
olan, maneviyattan çok maddi çıkarları peşinde koşan, maddeye
sahip olma isteğiyle egoist, bencil, merhametsiz ve vicdansızlığın
esiri olan, gece gibi kara olan nefsine hükmedemeyen, nereye gitti-
ğinden habersiz, sonu olmayan dairesel bir şeklin üzerinde sürekli
yol alan, çağın hastalığına kapılarak sevgi ve şefkatten yoksun bir
halde yalnızlıklar içinde yaşayan '**insanoğlu!**'... *Konuya bu açıdan
bakınca pek hoş görünmüyor değil mi?*

Toplum olarak mutluluğa olan özlemimiz o kadar büyük bir
hale geldi ki hayatın güzelliklerini görmez bir halde, *mutluluk
kapısının anahtarını* arar olduk. Bizler fark etmesek de tempolu
yaşamlarımız bizi samimiyetsiz, duygusuz ve tepkisiz insanlar
haline getirdi. Okumuşu da okumamışu da, kadını da erkeği de,
küçüğü de büyüğü de, inananı da inanmayı da her şeyi söyler
oldu. O kadar rahat tavırlara sahip bir hale geldik ki sanki '**gyıbet**',
'dedikodu' ve '**yalan**' gibi birçok şeyi normal bir gibi görür olduk.
Haset duygularını (*öfke ve siniri*) yatıştırmak için gyıbet yapar
olduk. Değerimizi yükseltmek ve daha popüler hale gelmek için
yalan söyler olduk. Daha da vahimi mizahi ve neşeli kişiliğimizle
her ortamın aranan kişisi olmak adına yalanlar üzerine kurulan
hikâyeler bile anlatır olduk. "Aman! Allah'ın bildiğini kuldan mı
saklayacağız!" diyerek, işittiğimiz şeyleri dramatikleştirmek adına
eklemeler yapmak suretiyle neşeli dedikodular üretir olduk. Güven
duygusunun tam olarak ne olduğunu bilmeden, elde ettiğimiz

sırları başkalarına aktarır olduk. Kendi hatamızı görmek yerine, başkalarının hatalarını araştırır olduk. İki düşünüp bir konuşmak varken, giyimiyle, kuşamıyla, davranışıyla, tarzıyla, bizden farklı olanları çok çabuk harcar olduk. Gönüllerin hassasiyetinden bihaber olduk. Boş konuşup boş işlerle uğraşır olduk!

Yazımın başında da belirttiğim üzere **‘insanoğlu’** hatalarını ve kusurlarını her ne kadar cebinde taşısa da fitratı (*yaratılış*) gereği hataya ve yanılığa meyillidir. *Kusursuzluk, sadece Allah’a özgü bir sıfattır.* Dünyada hataya ve yanılığa düşmeyen yoktur. Bu yaratılış fitratımızla bazen hataya ve yanılığa düşecek olursak, hoş görmek gerekir. Gecenin karanlığında yürümeye çalışan bizleri aydınlığa taşıyan Peygamber Efendimiz (sav), insanoğlunun bu yönlerini iyi bildiğinden hata ve yanılığa içine düşen günümüz insanına bir hadis-i şerifinde tavsiyede bulunarak **“Kim bir kötülük yaparsa bunun vebali eksiksiz olarak kendisine geri dönecektir.”** diye buyurmuşlardır.

Mutasavvıflar, dünya hayatını **“Demirle altının, kömürle elmasın birbirinden ayrıştığı imtihan yeridir.”** diye açıklarlar. Bu dünya hayatında, iyi ve güzel şeylerle karşılaşacağımız gibi kötü ve çirkin şeylerle de karşılaşmamız muhtemeldir. Her iki halde de başımıza gelen her şey, bizler için bir imtihan halidir. Burada esasen önemsenmesi gereken şey, her an için başımıza gelebilecek olan musibetlere (*kötü ve çirkin şeylere*) nasıl tepki verdiğimizle alakalıdır. Akıl ve iman sahibi olan her kişi, her an için imtihan halindedir. Sınav sırasında gösterilen davranış, sahip olduğumuz edep hamurunun niteliğidir. Bu edebini içeriğini ortaya koyarak musibetlerden kurtulabilmenin iki yolu vardır. Bu iki yol tamamen birbirinden ayrı yollar olup, her ikisi de farklı yönlerdedir. **‘Akıl’** ve **‘iman’** sahibi olarak **‘cüzi irade’**si ile hangi yolu tercih edeceği, kişinin özgür iradesine kalmıştır.

Birinci seçenek, öfkenizi yutarak **sabretmek**. Maruz kaldığınız musibetlerin intikamını alması adına onu Allah’a havale edersiniz.

Öfkeyi yutmak, sabırla ve ısrarla bekleyerek, eline geçirdiği ilk fırsatta kin güttüğüne yaptığı hatayı ödetme şeklini içerir. Ya da onun başına gelebilecek her türlü musibette, kötülük etmeseydin bunlar başına gelmezdi diyebilme halidir. Onun yaptığı kötülüğe, onun gibi cevap verebilme hâlidir. Seni, kötülük yapanın çizgisiyle aynı yere getirme demektir.

İkinci seçenek **affetmektir**. Maruz kaldığınız musibetlerin nefsiniz üzerindeki izlerini silerek her şeyi unutursunuz. Öncelikle affetmek, kötülöklere ve çirkinliklere rıza göstermek değildir. Yanlış yapanın, yaptığı yanlış devam ettirmemesini veya tekrar etmesini önlemektir. Ya sessiz kalarak tepki gösterirsiniz ya da geçmişte yaşadığınız yıkıcı hataların etkisini ortadan kaldırma adına yeni tedbirler alırsınız. Affetmek, geçmişin zincirlerini kırarak özgürleşebilmektir. Affetmek, kişinin özüne dönerek; öfkesini merhamete çevirebilmesidir. Affetmek, nefret ve kini karanlığa göndererek yaşamda ilerleyebilme becerisidir. Affetmeyi bil ki af olasın! Şefaata et ki şefaata edilenlerden olasın! Gücün yettiği halde bile affedebiliyorsan, Allah'ın en güzel sıfatlarının seninle beraber tecelli ettiğini unutma! Kur'an-ı Kerim'in Furkan suresinin 63. ayeti, iman dolu kalplere şöyle sesleniyor: **“Rahman'ın (has) kulları onlardır ki, yeryüzünde tevazu ile yürürler ve kendini bilmez kimseler onlara laf attığında (incitmeksizin) selam derler, geçerler.”**

Tercih sizin! Hayat, hangi yolu tercih ettiğinizle alakalıdır.

HER KELİMENİN BİR RUHU VARDIR

İnsanı bir arada tutan cevheri, birlikte yaşayabilme ve bir araya gelebilme sanatının ne olduğunu hiç düşündünüz mü? Düşünmediyseniz, soru cevap şeklinde sizi yormadan ifade edelim; bu cevherin adı **'iletişim'**dir. Aslında önemini her ne kadar pek düşünmesek de iletişim, insanoğlunun en temel ihtiyaçlarından biridir. İletişim, insanoğlunun hayattaki başarısına, çevresiyle kaynaşmasına, arzu ve isteklerini daha kolay anlatmasına olanak sağlar. İletişim, kişinin kullandığı **'lisan'**, yani kelimeler ve kavramlar aracılığıyla gerçekleşir. Lisan, insanoğlunun manevi birikiminin de en önemli göstergesidir. İletişimde etkili bir lisan kullanabilen bir kişi, kalitesini ve niteliğini ön plana çıkartır.

Günümüz toplumunda maalesef iletişime ve lisanımıza (*dilimize*) dikkat etmeyen, sorumsuz kişilik hallerine bürünür olduk. Normalde gönlümüzden çıkarak dilimize gelmesi gereken kelimelerin, dil ile gönül arasındaki bağı koparttık. Gönlümüzü katı, dilimizi acı bir hale getirdik. Mutasavvıfların **"Söz kalpten çıkarsa kalbe gider, dilden çıkarsa kulağı aşamaz."** sözünün derin anlamı olan gönül dilinin, aşk ve sevgi dili olduğunu unuttuk.

Aslında bazı zamanlarda bilmeden gönül ile dil arasındaki irtibatı sağlıyoruz ama farkında olmuyoruz. Sizlere ufak bir anlatım ile farkında olmadığımız bu durumu açıkladıktan sonra, konumuza kaldığımız yerden devam edelim. Mevlânâ Hazretlerinin tüm eserleri, konuşma dilinden ziyade gönül dilinin esasına dayanır. Gönül dilini bir beytinde Hz. Pir şöyle anlatır: **"Her kelimenin**

bir ruhu vardır.” Biz istesek de istemesek de sahip olduğumuz ruhumuz, bazen gönlümüze ait olmayan ve kendimizle hiç bağdaşmayan ruhsuz kelimelerin dilimizden dökülmesine müsaade etmez. Gönül ile irtibat kurmayan dili uyararak kendini araya alır ve sadece gönül ile irtibatlı olan kelimelerin dilden çıkmasını sağlar. İşte tam o anda bizlere ne oluyor dersiniz? Karşımızdaki kişiyi bağışlayan, onunla sıcak bir iletişim halimizi almamızı sağlayan, tatlı, nazik ve yumuşacık bir insan olup çıkıyoruz. Sonrasında ruhumuzun bu yapıcı eylemini gönül dili olarak adlandırıyoruz. Mevlânâ Hazretlerinin günümüze kadar ulaşan öğretilerinin halen insanlar tarafından büyük ilgi görmesinin, kullandığı gönül dilinin zenginliğinden kaynaklamasına şaşmamak gerek.

Bu satırları yazarken, Anadolu'nun beşiklik ettiği medeniyetlerin temel özelliklerini anlatan bir kitabın satırlarından aklımda kalmış güzel bir örneği sizlerle paylaşmak istiyorum. Hane kapılarını, çeyiz sandıklarını ve değerli eşya kutularını açmaya ve kilitlemeye yarayan gizli (*sırlı*) anahtar nesnesini, **'dil'** olarak adlandırılmış. *Gönül dilinin, güzellikleri ile gönülleri fethederek açtığı gibi gönül katılığının ise gönülleri kilitleyip kapatan bir tesire sahip olduğu için diye düşünüyorum.*

'İletişim'in ve **'lisan'**ın insanoğlunun temel ihtiyacı olduğunu ve bunların önemini kısaca vurguladıktan sonra yazımın asıl özüne giriş yapalım; ceviz kabuğundan önce öze ulaşamayacağını bildiğimden, iletişimin ve lisanın önemini vurgulamadan konuya giriş yapmak istemedim. Genellikle tasavvuf ehlinin kullandığı, adeta tasavvufun köşe taşı diye adlandırabileceğimiz kadar güzel, benim ise çok sevdiğim ve birçok kelimenin yerini alabilecek kadar mana büyüklüğüne sahip olduğunu düşündüğüm kurtarıcı kelime, **'Eyvallah'**tır. Ruhun aynası, gönül dilinin anahtarı olarak gördüğüm **'Eyvallah'** kelimesinin, öncelikle bizlerde nasıl bir hissiyat bıraktığını deneyerek ilerleyelim. **'Eyvallah'**ın gönüllere bıraktığı derin tesirini tecrübe etmeden önce şu testi bir yapalım. *Yapalım ki*

anlam ve önemini öğrendikten sonraki halimizle tekrar ettiğimizde aradaki büyük farkın farkındalığına ulaşalım.

Dünya telaşının verdiği yüklerden bir ân olsun uzaklaşalım! Makam, mevki, para, çocuk, iş, aş, eş gibi her şeyi bir kenara bırakalım! Bir ân olsun, kendimizden başka hiçbir şey düşünmeyelim! Kesinlikle bir yere yetişme çabamız olmadığından, lütfen acele etmeyelim! Allah'ın bizlere bahşetmiş olduğu özgür iradenin farkındalığı ile kafamızdaki düşünceleri bir yere bırakalım! Bedeninizi ve ruhunuzu sarmasını istediğim **'Eyvallah'** kelimesi ile bir bütünleşelim! İman olgusunu tasdik edercesine gönülde oluşan ve ufaktan büyüyerek yayılan halkalar misali çok sakin bir şekilde, hafif bir tebessümle ve kafamızla onay vererek, nazikçe birkaç kez **'Eyvallah'** diyelim! Gönlümüzden dilimize uzanan bu sözün, gönül hanemizden nasıl taşıdığını, aydınlığın nasıl ruhumuzu sarıp sarmaladığını görelim ve **'Eyvallah'** kelimesinin bizi dönüştürdüğü güzelliğe şahitlik edelim!

'Eyvallah' kelimesinin sözlük anlamı, *'Hakk'la kabul ettik, Hakk'tandır, Allah'a ısmarladık, hoşça kalın'* olarak geçer. **'Eyvallah'** kelimesine yüklenen mana, sözlük anlamını aşarak insanın en derin noktalarına hitap edecek türdendir. *'Tamam, peki, öyle olsun, teşekkürün en üst makamı'* şeklinde de anlaşılabilir. Bu yönüyle bakıldığında **'Eyvallah'**ın sözlük anlamı da, manası da birbirleri ile iç içe geçmiş ayrılmaz bir bütünün parçasıdır. Bu mana, **'samimiyet'** ve **'muhabbet'** makamı olduğundan, samimi bir kabulleniş ve gönülden tasdik edilmiş biçiminin en güzeli. Mutasavvıflar; **"Kişi böylesi bir hakikat rehberine erişirse, eyvallahı iyi tutunmalı!"** diye buyururlar.

Allah'ın zikredilmediği ve O'nun olmadığı hiçbir işte, bizim de işimiz olmaz. Gündelik yaşantımızı idame ettirdiğimiz kelimelere bazen kabulleniş, bazen boş veriş, bazen yol veriş ama sonunda hep huzura erişim anahtarı olan **'Eyvallah'**ı ekleyelim! Peygamber Efendimiz (sav) bir hadis-i şerifinde **"Kim insanlara teşekkür etmezse**

Allah'a (hakkıyla) şükretmiş değildir." buyurduğu üzere, medeni bir insanın olması gereken şekliyle, her türlü hizmet ve iyiliğe gönül dilini araya alarak **"Eyvallah!"** diyerek teşekkür edelim! Bizlere karşı yapılan küçük ve önemsiz hatalara karşın ne tepki vereceğimizi bekleyenlerin de gönüllerini kırmamak adına **"Eyvallah!"** diyerek kabullenip yol verelim! Allah'ın kahrından kaçarak, O'nun derin ve sonsuz lütfuna sığınalım! Adeta tersine çakılmış nal misali, şükür teşekkürde, teşekkürü ise şükürde arayarak O'nun adını her zaman zikredip **"Eyvallah!"** diyelim!

Ey yolcu; gönül dili ile "Allah" ismini zikrederek kim kayba veya zarara uğramış ki? Can kulağını ver de dinle! Mevlânâ Hazretleri 'Eyvallah'ın hakikati için bak ne diyor; "Gözlerinin gördüğünü yüreğinin gördüğüne değişiyorsan Eyvallah! Yüreğinin gördüğünü gözlerinin gördüğüne değişiyorsan eyvah, eyvah! Kalp gözü açık olana, gönül evi mesken olana Eyvallah!"

*FÜG; bir ambalaj, bir kapak...
Kabuğu cevizin, kestanenin,
Hemi de kimi kalın kafanın!
Öyleyse kır kabuğu güzelce,
Kırmadan kalp, incitme sakın!*

*Bir sen var, senden içeri;
Hepi topu iki kişi!
Yetti de arttı başlatmaya koca hikayeyi!
Bakalım bugün burada başlayan,
Yarın nasıl son bulacak,
Kim duyacak, kim kulak tıkayacak?
Bir O, bir sen!
Aman yanılmayasın;
Ne sen, O; ne de ben!
Bir kuyuda iki kişi,
Evveli Yusuf'un ve de ahiri,
Bekleşir durur şimdi, olacak işi!*

*Bizâtihi, ta kendisi!
Ve de Hakk'ikaten,
Bilakis cümleten gerçekten!
Hakk'tan alan, verir halka geri!
İşte tam burada bitti söz,
Yola serildi artık kulak, göz,
Er ya da geç, illa duyacak biri...*